

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הגדרת עסקים קטנים ובינוניים

– סקירה משווה –

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: עו"ד דינה צדוק

אישור: עו"ד הודיה קין, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

י"ד באב תשע"א

14 באוגוסט 2011

מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת ליה שמטוב, ומובאת בו **סקירה של הגדרות לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים בתשע מדינות מערביות**: אוסטריה, אוסטרליה, ארה"ב, בריטניה, יפן, ניו-זילנד, צרפת, קנדה ושווייץ. במסמך מוצגת גם ההגדרה המופיעה בהמלצת נציבות האיחוד האירופי ומיושמת ברוב מדינות האיחוד, חלקית לפחות.

בנספח א' למסמך מוצגת טבלה ובה פרטים על ההגדרה של עסקים קטנים ובינוניים במדינות נוספות על אלה שנסקרו במסמך והמקור לעיגונה; **בנספח ב'** מוצג מידע על שכיחות השימוש בפרמטרים הקבועים בהגדרה של עסקים זעירים, קטנים ובינוניים.

רקע – "עסקים קטנים ובינוניים"¹

עסקים קטנים ובינוניים הם **בסיס חשוב לצמיחת המשק, להגברת הייצור וליצירת מקומות תעסוקה**, ולכן מדינות רבות מקדמות מדיניות לעידוד עסקים כאלה.² מדיניות כזאת עשויה לכלול סיוע של הממשלה, הוראות מיוחדות למתן אשראי, העדפה במכרזים ממשלתיים ועוד.³

במדינות ה-OECD עסקים קטנים ובינוניים הם כ-99% מהעסקים בממוצע. הם מספקים כשני-שלישים מהתעסוקה ותורמים 50%-75% מהתוצר (הערך המוסף המקומי).⁴

עם זאת, **למונחים "עסק זעיר", "עסק קטן" ו"עסק בינוני" אין הגדרה אחת מוסכמת ומקובלת ברמה הבין-לאומית**. כמו כן, **אין פרמטרים אחידים בין המדינות** לשם הכרעה בשאלה מהו עסק זעיר, קטן או בינוני, וההגדרות עשויות להסתמך על מספר העובדים בעסק, המחזור או המאזן של העסק, היקף האשראי שניתן לו ועוד. בחלק מהמדינות, מעבר לעמידה בקריטריונים של גודל, עסק ייחשב קטן או בינוני רק אם הוא עצמאי או מופעל בידי בעליו.

ההבדלים בהגדרות בין מדינות עשויים לנבוע בין השאר מפערים של ממש בגודל הכלכלה ובחוזקה ומהבדלים תרבותיים וחברתיים. **יש מדינות שבהן ההגדרה קבועה בחקיקה, ואילו באחרות, ובהן ישראל, אין הגדרה בחוק**,⁵ וקובעים אותה משרדי הממשלה הרלוונטיים, ה גוף הלאומי הממונה על הסטטיסטיקה או הגופים העומדים בקשר עסקי עם העסקים (כגון בנקים ונותני אשראי). כמו כן, יש

¹ להרחבה על עסקים קטנים ובינוניים ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, **עסקים קטנים ובינוניים בישראל ובמדינות המפותחות**, כתיבה: עמי צדיק, כלכלן, 9 בינואר 2007.

² מסמך זה מבקש להציג רק את ההגדרה של עסקים קטנים ובינוניים ואת מקורה. פירוט המדיניות שמדינות נוקטות בהקשר של קידום עסקים כאלה חורג ממסגרת מסמך זה.

³ The World Bank, Financial and Private Sector Development, Consultative Group to Assist the Poor, "**Small and Medium Enterprises: A Cross-Country Analysis with a New Data Set**", Written by: Oya Pinar Ardic, Nataliya Mylenko, and Valentina Saltane, January 2011, Policy Research Working Paper Number 5538.

⁴ OECD Studies on SMEs and Entrepreneurship, "**SMEs, Entrepreneurship and Innovation**", May 2010.

⁵ **בישראל** ההגדרה המקובלת לפי החלטת הממשלה מבוססת על מספר עובדים בעסק ועל מחזור המכירות השנתי שלו:

גודל העסק	מספר עובדים	מחזור
עסק זעיר	עד 5	עד 10 מיליון ש"ח
עסק קטן	עד 50	עד 25 מיליון ש"ח
עסק בינוני	עד 100	עד 100 מיליון ש"ח

החלטת ממשלה מס' 2190, 12 באוגוסט 2007.

מדינות שיש בהן יותר מהגדרה אחת לעסקים קטנים ובינוניים – לפי הענפים והתחומים במשק או לפי הקשרים שונים (למשל קידום מדיניות, איסוף סטטיסטיקה ומתן אשראי).⁶

יצוין כי גם מבחינה טרמינולוגית יש הבדלים בין המדינות. רוב המדינות מתבססות על המונח המקובל "עסקים קטנים ובינוניים" (Small and Medium Enterprises – SMEs), חלקן (כמו ארה"ב) מגדירות רק את הקטגוריה "עסקים קטנים" (להבדיל מעסקים שהם "גדולים"), וחלקן מוסיפות להגדרה את המונח "עסקים זעירים" (וכמונח כולל: Micro, Small and Medium Enterprises – MSMEs). חלק מהמדינות מגדירות בנפרד כל קטגוריית גודל, ואילו חלקן נותנות הגדרה כוללת ל-SME או MSME בלבד, ללא הבחנה בין קטגוריות המשנה. במסמך זה נשתמש באופן כללי במונח "עסקים קטנים ובינוניים", אך בפירוט ההגדרות נציין את המונחים המשמשים בכל מדינה ומדינה.

עיקרי הממצאים

במדינות שנסקרו במסמך מצאנו, כאמור, הגדרות מגוונות, אם כי במדינות אירופה יש מגמה לאמץ, לפחות בתחומים מסוימים, את ההגדרה הלא-מחייבת שבהמלצת נציבות האיחוד (ראו להלן). ההבדלים בין ההגדרות עשויים להגיע להפרשים של מאות אחוזים; למשל, בניו-זילנד עסק קטן ובינוני הוא עסק המעסיק עד 19 עובדים, ואילו בארה"ב, ככלל, עסק קטן הוא עסק המעסיק עד 500 עובדים.

בחלק מהמדינות שנסקרו אין הגדרה אחידה לעסקים קטנים ובינוניים. ההגדרות נקבעות לעתים על-ידי גופים שונים, לפי התחומים וענפי הכלכלה הרלוונטיים לפעילות העסק. למשל, באוסטרליה מצאנו כמה הגדרות לעסקים קטנים ובינוניים: בתחום דיני העבודה, לצורכי מיסוי, לצורכי סטטיסטיקה והגדרות שונות בתחום מתן האשראי.

מדוח של הבנק העולמי מ-2010 עולה כי הפרמטרים הנפוצים בעולם לקביעת ההגדרה של עסקים קטנים ובינוניים הם מספר העובדים בעסק, המחזור, הנכסים של העסק והמאזן, אך בתחום האשראי לעסקים אלו מקובל להבחין בין עסקים גם על בסיס גובה האשראי הניתן להם.⁷ מהדוח עולה עוד כי ההגדרה הנפוצה ביותר קובעת רף עליון של 250 עובדים לעסק בינוני (ובתוך כך ל-SME ול-MSME);⁸ לפי הדוח, כשליש מ-132 המדינות שנסקרו בו משתמשות בהגדרה כזאת⁹ (וראו הרחבה בנספח ב'). רוב רובן של המדינות מבחינות בין שלוש קטגוריות: עסקים זעירים, עסקים קטנים ועסקים בינוניים, אך חלקן קובעות הגדרה כללית לעסק קטן ובינוני (SME) באבחנה מעסק גדול.¹⁰

⁶ OECD, Centre for Entrepreneurship, SMEs and Local Development, "Working Party on SMEs and Entrepreneurship (WPSMEE) – Pilot OECD Scoreboard on SME & Entrepreneurship Financing Data and Policies: Final Draft Report", 15-16 November 2010.

⁷ IFC (International Finance Corporation), World Bank, "[Micro, Small, and Medium Enterprises Around the World: How Many Are There, and What Affects the Count?](#)", MSME Country Indicators, by: Khrystyna Kushnir, Melina Laura Mirmulstein, and Rita Ramalho, 2010, p. 2.

⁸ הגדרה זו חופפת להגדרה בהמלצת נציבות האיחוד האירופי (ראו להלן), אף שההגדרה של האיחוד אינה מחייבת, וגם במדינות האיחוד יש סטייה ממנה.

⁹ IFC (International Finance Corporation), World Bank, "[Micro, Small, and Medium Enterprises Around the World: How Many Are There, and What Affects the Count?](#)", supra note 7, p. 2.

¹⁰ IFC (International Finance Corporation), World Bank, "[How Do Economies Define Micro, Small and Medium Enterprises \(MSMEs\)?](#)", Companion Note for the MSME Country Indicators, by: Khrystyna Kushnir, 2010.

1. אוסטרליה

אין באוסטרליה הגדרה אחידה ומוסמכת לעסקים קטנים ובינוניים.

באפריל 2011 הגישה הוועדה המשותפת¹¹ לעניין חברות ושירותים פיננסיים דוח בדבר הגישה של עסקים קטנים ובינוניים למימון (בפרק זה: הדוח);¹² בדוח הומלץ לממשלה לגבש הגדרות אחידות לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים.

לפי הדוח, במצב הקיים אפשר למצוא באוסטרליה כמה הגדרות בהקשרים שונים, ובהם:¹³

- **בחוק העבודה ההוגנת** (Fair Work Act 2009)¹⁴ נקבעה הגדרה של "מעסיק שהוא עסק קטן" (small business employer); על מעסיק כזה חלות הוראות מיוחדות בכל הנוגע לפיטורי עובדים. לפי החוק, מעסיק שהוא עסק קטן הוא מעסיק המעסיק פחות מ-15 עובדים. בחישוב מספר העובדים יש לספור את כל העובדים המועסקים אצל המעסיק או בגופים קשורים (associated entities), למעט עובדים ארעיים (casual employees).¹⁵
- **לצורכי מיסוי** ההגדרה מבוססת על ההכנסות השנתיות של העסק. על-פי רוב יהיה עסק בינוני גוף בעל הכנסות שנתיות של יותר מ-10 מיליון דולר אוסטרלי, ועסק קטן – בעל הכנסות של פחות משני מיליון דולר אוסטרלי.¹⁶ ההכנסות יכללו את ההכנסות של העסק ושל גופים מסוימים הקשורים אליו.
- **הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של אוסטרליה** מגדירה עסקים על בסיס מספר העובדים: עסק קטן מעסיק פחות מ-20 עובדים, עסק בינוני – בין 20 ל-199 עובדים, ועסק גדול – 200 עובדים או יותר.¹⁷
- **הבנק המרכזי של אוסטרליה** (Reserve Bank of Australia) משתמש בכמה פרמטרים כדי להבחין בין עסקים קטנים לגדולים בכל הקשור למתן אשראי. ככלל, עסק הנוטל הלוואה של פחות מ-2 מיליון דולר אוסטרלי ייחשב עסק קטן. בין הבנקים המסחריים באוסטרליה אין אחידות בהגדרות, ואפילו בתוך קבוצות בנקאות יש הגדרות שונות. הגדרות הבנקים בדרך כלל מבוססות על מחזור העסקים ועל גובה ההלוואות שנטלו.¹⁸
- **הארגונים המשרתים את מגזר העסקים הקטנים והבינוניים**¹⁹ מסתמכים ברובם על ההגדרה של עסק קטן לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה – פחות מ-20 עובדים.

¹¹ הוועדה משותפת לשני בתי הפרלמנט של אוסטרליה (Joint Committee on Corporations and Financial Services).

¹² Australian Parliament, Parliamentary Joint Committee on Corporations and Financial Services, "[Access for Small and Medium Business to Finance](#)", April 2011.

¹³ הדוח, סעיפים 1.7-1.21.

¹⁴ [Fair Work Act 2009](#), Act No. 28 of 2009 as amended.

¹⁵ סעיף 23 לחוק.

¹⁶ לא ברור מכאן איך יוגדר עסק עם הכנסה בין 2 מיליון ל-10 מיליון.

¹⁷ See also: Australian Bureau of Statistics, [Australian Industry 2009-10](#), May 2011, p. 54.

¹⁸ למשל בבנק אחד עסק קטן הוא עסק שיש לו יתרות הלוואות עד שני מיליון דולר אוסטרלי; בנק אחר מגדיר עסקים קטנים ובינוניים כעסקים עם הלוואות עד מיליון דולר אוסטרלי ומחזור בין מיליון לחמישה מיליון.

¹⁹ למשל: לשכת העסקים של New South Wales (NSW Business Chamber) וארגון רואי-החשבון של אוסטרליה (CPA Australia).

2. אירופה

2.1. האיחוד האירופי

במאי 2003 הוציאה נציבות האיחוד האירופי **המלצה בעניין הגדרת עסקים קטנים ובינוניים** (בפרק זה: **ההמלצה**);²⁰ ההמלצה החליפה המלצה קודמת בנושא מ-1996. ההמלצה מיועדת למדינות החברות באיחוד, לבנק ההשקעות האירופי (European Investment Bank) ולקרן ההשקעות האירופית (European Investment Fund). מטרת ההמלצה ליצור אחידות בהגדרה בין המדינות החברות כדי להגביר את היעילות של כלי המדיניות האמורים לשרת עסקים קטנים ובינוניים בשוק המשותף. **ההגדרה בהמלצה אינה מחייבת את המדינות אלא בכל הקשור ביישום תוכניות של האיחוד.**²¹

לפי ההמלצה, **ההגדרה מבוססת על מספר העובדים בעסק ועל המחזור או המאזן לפי המפורט בטבלה:**²²

סיווג העסק	מספר עובדים	מחזור שנתי	או	מאזן
בינוני	פחות מ-250	עד 50 מיליון €		עד 43 מיליון €
קטן	פחות מ-50	עד 10 מיליון €		עד 10 מיליון €
זעיר	פחות מ-10	עד 2 מיליון €		עד 2 מיליון €

בהמלצה מובאות גם הוראות בדבר מידת העצמאות של עסקים לצורך חישוב עמידתם בהגדרה.²³ יצוין כי נוסף על ההמלצה ניסחה הנציבות ב-2008 את ה-**"Small Business Act" for Europe**.²⁴ למרות השימוש במונח "חוק", **מדובר בהצהרה סמלית**, שמטרתה להדגיש את השאיפה הפוליטית להכיר בחשיבותם של עסקים קטנים ובינוניים לכלכלת האיחוד ולקבוע לגביהם מדיניות מקיפה ואחידה באיחוד ובמדינות החברות. ה"חוק" אינו כולל הגדרה נוספת **ומסתמך על ההגדרה שבהמלצת נציבות האיחוד.**

²⁰ [Commission Recommendation 2003/361/EC of 6 May 2003](#) concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises.

²¹ Definition of micro, small and medium-sized enterprises, [European Union website](#), viewed: July 12th, 2011.

²² ההמלצה כוללת הוראות בדבר ספירת העובדים הרלוונטית להגדרה ביחידות עבודה שנתיות (Annual work units); עובד שעבד עבודה חלקית במהלך השנה ייספר באופן חלקי; עובדים בהכשרה או בחופשת הורות לא ייספרו.

²³ ההמלצה כוללת הבחנה בין עסקים אוטונומיים (autonomous), עסקים שותפים (partner) ועסקים קשורים (linked); ההבחנה מבוססת על יחסי העסק עם עסקים אחרים בכל הנוגע לשיעור החזקות, זכויות ההצבעה ומידת השליטה בעסק. לצורך בחינת העמידה בהגדרת "עסקים קטנים ובינוניים" עסק אוטונומי יביא בחשבון את הנתונים שלו בלבד; עסק שותף יביא בחשבון חלק יחסי מהנתונים של העסקים השותפים לו (לפי היקף האחזקות); עסק קשור יביא בחשבון את כל הנתונים של העסקים הקשורים אליו. להרחבה ראו:

European Commission, Enterprise and Industry, "[The New SME Definition User Guide and Model Declaration](#)", pp. 16-25.

²⁴ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, "Think Small First", A "Small Business Act" for Europe, {SEC(2008) 2101} {SEC(2008) 2102}, Brussels, June 25th 2008, COM(2008) 394 final,

2.2. מדינות באירופה

רוב המדינות החברות באיחוד האירופי (וכן מדינות אירופיות שאינן חברות בו) אימצו את ההגדרה בהמלצת נציבות האיחוד, חלקית לפחות. למשל, באירלנד,²⁵ בגרמניה,²⁶ בהולנד,²⁷ בספרד²⁸ ובפינלנד²⁹ אומצה במפורש ההגדרה שבהמלצת נציבות האיחוד האירופי, או לחלופין, היא משמשת בלי לאמץ אותה במפורש.

במדינות אחרות אומצו רק חלק מהפרמטרים בהגדרת האיחוד או שמשמשות הגדרות נוספות לצד הגדרה זו.

2.2.1. אוסטריה

ככלל, באוסטריה מצאנו שימוש בהגדרה שבהמלצת נציבות האיחוד.³⁰

עם זאת, המשרד הפדרלי לכלכלה, משפחה וצעירים מתבסס רק על הפרמטר של מספר עובדים (ולא על מחזור או מאזן), לפי הקריטריונים שנקבעו בהמלצת הנציבות (כלומר: עסק זעיר – פחות מ-10 עובדים; עסק קטן – פחות מ-50 עובדים; עסק בינוני – פחות מ-250 עובדים).³¹

2.2.2. בריטניה

בתחומים מסוימים בריטניה מאמצת את הגדרת נציבות האיחוד האירופי, למשל לצורך קביעת זיכויים ממס בתנאים מסוימים.³²

בהקשרים אחרים יש בבריטניה הגדרות אחרות לעסקים קטנים ובינוניים, ובהן:

- בחוק החברות (Companies Act 2006)³³ נקבעו הגדרות לחברה קטנה ובינונית אשר משמשות בעיקר לעניין סוג הדוחות השנתיים של החברה והיקפם. לפי ההגדרה, חברה קטנה או בינונית מקיימת שניים או יותר מהתנאים בדבר מספר עובדים, מחזור שנתי ומאזן, כמפורט בטבלה:³⁴

---

²⁵ למשל בדוח על אשראי לעסקים קטנים ובינוניים שהוכן לבקשת משרד האוצר של אירלנד צוין כי ככלל, הגדרות גודל עסקים יסתמכו על הגדרת האיחוד:

MAZARS, "[Review of Lending to SMEs, Final Report](#)", pp. 22, 44, 104, June 2009.

מנגד, הארגון הממשלתי האחראי לפיתוח ולצמיחה של עסקים מאירלנד בשוקי העולם (Enterprise Ireland) אינו מאמץ במפורש את הגדרת האיחוד; ההגדרות של עסק קטן ועסק בינוני זהות למעשה להגדרה בהמלצת הנציבות, אך הארגון אינו משתמש בהגדרה של עסק זעיר. [אתר האינטרנט של יזמות אירלנד](#) (Enterprise Ireland), תאריך כניסה: 14 ביולי 2011.

²⁶ [אתר הממשלה הפדרלית של גרמניה לאסטרטגיית הי-טק](#) (High-Tech Strategy for Germany), תאריך כניסה: 26 ביולי 2011.

²⁷ [אתר ממשלת הולנד המשרת יזמים ועסקים](#) (Answers for Business), תאריך כניסה: 14 ביולי 2011.

²⁸ [אתר משרד התעשייה, התיירות והמסחר של ממשלת ספרד](#), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

²⁹ [אתר הרשות לסטטיסטיקה של פינלנד](#) ומסמך [באתר רשות המסים של פינלנד](#), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

³⁰ למשל בחוק לשיפור הניליות של עסקים (Act Strengthening Enterprise Liquidity – ULSG) מיוני 2009, ההבחנה בין עסקים קטנים ובינוניים לבין עסקים גדולים נעשית על-פי הקריטריונים של הגדרת נציבות האיחוד. [דף מידע באתר משרד האוצר של אוסטריה](#), עמ' 20, תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

³¹ [אתר המשרד הפדרלי לכלכלה, משפחה וצעירים](#) (Federal Ministry of Economy, Family and Youth), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

³² אתר רשות המסים של בריטניה (HMRC), בקישורים: [SME definition: introduction](#); [SME definition: 2003 EC SME Recommendation tests](#), תאריך כניסה: 12 ביולי 2011.

³³ [Companies Act 2006](#) (c. 46).

³⁴ בחוק נקבעו גם הגדרות לחברות אם (parent companies) קטנות ובינוניות.

סיווג החברה	מספר עובדים	מחזור שנתי	מאזן
חברה בינונית ³⁵	עד 250	עד 25.9 מיליון פאונד	עד 12.9 מיליון פאונד
חברה קטנה ³⁶	עד 50	עד 6.5 מיליון פאונד	עד 3.26 מיליון פאונד

- לפי המשרד הממשלתי לעסקים, חדשנות ומיומנויות, עסקים קטנים ובינוניים (SMEs) הם עסקים המעסיקים פחות מ-250 עובדים.³⁷
- קוד הבנקאות העסקית (Business Banking Code),³⁸ קוד וולונטרי של איגוד הבנקאים של בריטניה, מגדיר עסקים קטנים לצורך מתן אשראי כחברות ועסקים בעלי מחזור של פחות ממיליון פאונד.

2.2.3. צרפת

בפרסום של המשרד הממשלתי לענייני תקציב, חשבונות ציבוריים ורפורמה מצוין כי אין בצרפת הגדרה אחידה לעסקים קטנים ובינוניים (PME), וההגדרה תלויה בחוקים הספציפיים המקנים סיוע לעסקים האלה.³⁹

- הגדרת נציבות האיחוד משמשת בהקשרים מסוימים. למשל, בכל הנוגע לעידוד עסקים קטנים ובינוניים על-ידי משרד הכלכלה, האוצר והתעסוקה משמשת ההגדרה שבהמלצת נציבות האיחוד.⁴⁰
- מנגד, בצו הקובע את הקריטריונים לקביעת סוגי עסקים למטרת ניתוח סטטיסטי וכלכלי⁴¹ נקבעו הגדרות המתבססות חלקית על הגדרת נציבות האיחוד, אך ממזגות יחד את הקטגוריה של עסקים קטנים ובינוניים ומוסיפות קטגוריה של עסק בגודל ביניים, כדלקמן:

סיווג החברה	מספר עובדים	מחזור שנתי	מאזן / נכסים
עסק זעיר (microentreprises)	פחות מ-10	עד 2 מיליון €	עד 2 מיליון €
עסק קטן ובינוני (petites et moyennes entreprises)	פחות מ-250	עד 50 מיליון €	עד 43 מיליון €
עסק בגודל ביניים (entreprises de taille intermédiaire)	פחות מ-5,000	עד 1.5 מיליארד €	עד 2 מיליארד €
עסק גדול (grandes entreprises)	עסק שאינו נכלל בקטגוריות לעיל		

³⁵ סעיף 465 לחוק.

³⁶ סעיף 382 לחוק.

³⁷ אתר המשרד הממשלתי לעסקים, חדשנות ומיומנויות (Department of Business Innovation and Skills), תאריך כניסה: 13 ביולי 2011.

עם זאת, המשרד מפרסם נתונים סטטיסטיים על עסקים לפי חתך של מספר עובדים בקטגוריות האלה: 0, 1-4, 5-9, 10-19, 20-49, 50-99, 100-199, 200-249, 250-499 ו-500 או יותר.

³⁸ British Bankers' Association, "Business Banking Code", March 2008.

³⁹ דוח לשנת 2011 בעניין עידוד עסקים קטנים ובינוניים, באתר המשרד לענייני תקציב, חשבונות ציבוריים ורפורמה (Portail du Budget, des Comptes publics et de la Réforme de l'Etat), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

⁴⁰ דף מידע באתר משרד הכלכלה האוצר והתעסוקה (ministre de l'économie, des finances et de l'industrie), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

⁴¹ Décret n° 2008-1354 du 18 décembre 2008 relatif aux critères permettant de déterminer la catégorie d'appartenance d'une entreprise pour les besoins de l'analyse statistique et économique.

את הצו הוציא ראש הממשלה על בסיס סעיף 51 לחוק בדבר מודרניזציה של הכלכלה: Loi n° 2008-776 du 4 août 2008.

2.2.4. שווייץ

בשווייץ, אשר אינה חברה באיחוד, **אין הגדרה רשמית אחידה לעסקים קטנים ובינוניים**.⁴²

המשרד הפדרלי לכלכלה של שווייץ מציין כי בהקשרים מסוימים משמשות ההגדרות האלה:⁴³

- **לצורכי סטטיסטיקה שווייץ מחילה את המשתנה של מספר עובדים שבהגדרת נציבות האיחוד (בלי להבחין בין עסקים זעירים, קטנים ובינוניים).** כך, עסקים קטנים ובינוניים הם עסקים המעסיקים עד 249 עובדים.⁴⁴
- **לפי החוק בדבר מיזוגים** עסקים בינוניים הם עסקים המעסיקים עד 200 עובדים, היקף המכירות שלהם עד 40 מיליון פרנק שווייצרי והיקף נכסיהם עד 20 מיליון פרנק שווייצרי.
- **בהחלטה של הרשות לתחרות** מ-2005 נקבע כי עסקים זעירים הם עסקים המעסיקים פחות מעשרה עובדים והמחזור שלהם בשווייץ אינו עולה על 2 מיליון פרנק שווייצרי.⁴⁵

3. ארה"ב

בארה"ב **חוק העסקים הקטנים** (Small Business Act)⁴⁶ מגדיר עסק קטן כעסק **על בסיס מספר העובדים הממוצע** (ב-12 החודשים החולפים) או **על בסיס הכנסה שנתית ממוצעת** בשלוש השנים החולפות. לצורך החוק עסק קטן הוא עסק⁴⁷ המקיים את התנאים האלה:⁴⁸

- פועל למטרת רווח;
- מקום מושבו בארה"ב ומקיים שם את רוב פעילותו או תורם תרומה של ממש לכלכלת ארה"ב באמצעות תשלום מסים או שימוש במוצרים או כוח עבודה אמריקניים;
- בבעלות עצמאית ומופעל עצמאית;
- אינו דומיננטי בענף ברמה הלאומית.

החוק מסמיך את המינהל לעסקים קטנים (SBA) **לקבוע סטנדרטים של גודל** (Size Standards) לסיווג עסקים כעסקים קטנים לפי הענף שבו העסק פועל; **הסטנדרטים הנפוצים ברוב הענפים** מגדירים עסק קטן כעסק שמעסיק עד 500 עובדים או עסק שהכנסתו השנתית הממוצעת היא עד שבעה מיליון דולר.⁴⁹ **הסטנדרטים לעסק קטן שנקבעו בכמה ענפים אחרים מפורטים להלן בטבלה**:⁵⁰

⁴² [אתר המשרד הפדרלי לכלכלה של שווייץ](#) (Secrétariat d'Etat à l'économie), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

⁴³ יצוין כי נוסף על ההגדרות שצוינו, נקבעו בחוק החיובים (code des obligations) בכמה הקשרים קריטריונים להבחנה בין חברות על בסיס מספר עובדים, היקף נכסים או מחזור, אך הם אינם מגדירים בפירוש עסקים קטנים ובינוניים. ראו: [אתר המשרד הפדרלי לכלכלה של שווייץ](#), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

⁴⁴ [אתר המשרד הפדרלי לכלכלה של שווייץ](#), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

⁴⁵ [Communication PME](#), החלטת נציבות התחרות של שווייץ בעניין עסקים קטנים ובינוניים (Commission de la Concurrence COMCO), תאריך כניסה: 17 ביולי 2011.

⁴⁶ [Small Business Act](#), 15, U.S.C. §631 et seq.

⁴⁷ העסק עשוי להיות בבעלות יחיד, שותפות, חברה או כל ישות משפטית אחרת.

⁴⁸ [אתר המינהל לעסקים קטנים](#) (Small Business Administration), תאריך כניסה: 20 ביולי 2011.

⁴⁹ **בחוק** נקבע קריטריון גודל רק בדבר עסקים **בתחום החקלאות**; עסק חקלאי ייחשב קטן אם הכנסותיו השנתיות אינן עולות על \$750,000.

⁵⁰ הסטנדרטים מפורטים בתקנות הפדרליות (Code of Federal Regulations) ב-[13 C.F.R. §121.201](#); **בטבלה מוצגות הקטגוריות העיקריות**. הטבלה המפורטת מופיעה גם [באתר המינהל לעסקים קטנים](#), תאריך כניסה: 20 ביולי 2011.

סטנדרט גודל		הענף
מספר עובדים	הכנסה שנתית	
	750,000 דולר	חקלאות ⁵¹
500		ייצור - למעט תחומים מסוימים, לדוגמה:
1,000		תעשייה פטרוכימית או גז
750		ייצור נייר
1,000		ייצור מחשבים ומוצרים נלווים
1,000		ייצור כלי רכב
1,500		ייצור כלי טיס
7 מיליון דולר		מסחר קמעונאי - למעט תחומים מסוימים, לדוגמה:
200		סוחרי מכוניות חדשות
23 מיליון דולר		סוחרי מכוניות משומשות
25.5 מיליון דולר		חנויות למוצרי חשמל ומחשוב
100		מסחר סיטונאי
33.5 מיליון דולר		בנייה - למעט תחומים מסוימים, לדוגמה:
14 מיליון דולר		בעלי מקצוע מיוחדים
20 מיליון דולר		חפירות
		תחבורה
	1,500	תחבורה אווירית
	25.5 מיליון דולר	משאיות
		שירותים מקצועיים
7 מיליון דולר		משרדי עורכי-דין / רופאי שיניים
10 מיליון דולר		רופאים
8.5 מיליון דולר		משרדי רואי-חשבון
25 מיליון דולר		שירותי תכנות מחשבים
3.5 מיליון דולר		סוכני נסיעות
4.5 מיליון דולר		אדריכלות, הנדסה ומיפוי
		אחר
	1,500	תקשורת אלקטרונית
175 מיליון דולר נכסים		בנקים
30 מיליון דולר		בתי-מלון
34.5 מיליון דולר		בתי-חולים
13.5 מיליון דולר		מוסדות סיעודיים
5 מיליון דולר		ניקוי יבש וניקוי שטיחים
35.5 מיליון דולר		מכבסות תעשייתיות
7 מיליון דולר		עסקים אחרים

עם זאת יצוין כי בסקירות של הנציבות לסחר בין-לאומי של ארה"ב אשר סוקרות את תחום העסקים הקטנים והבינוניים בכלל המשק בארה"ב משמשת הגדרה על בסיס מספר עובדים, ולפיה עסקים קטנים ובינוניים הם עסקים המעסיקים פחות מ-500 עובדים.⁵²

⁵¹ הסטנדרט נקבע כאמור בחוק; ראו לעיל הערה 49.

⁵² See for example: United States International Trade Commission, "[Small and Medium-Sized Enterprises: U.S. and EU Export Activities, and Barriers and Opportunities Experienced by U.S. Firms](#)", Investigation No. 332-509, July 2010, pp. 29, 35-37; United States International Trade Commission, "[Small and Medium-Sized Enterprises: Characteristics and Performance](#)", Investigation No. 332-510, November 2010, p. 14.

4. יפן

ביפן יש חוק עסקים קטנים ובינוניים (Small and Medium Enterprise Basic Law)⁵³ הקובע מדיניות לעידוד עסקים אלו ולסיוע להם. החוק תוקן ב-1999 ונקבעה בו הגדרה של עסקים קטנים ובינוניים לפי הענף שהעסק משתייך אליו, כדלקמן:⁵⁴

הענף	מספר עובדים	סכום ההון
ייצור, בנייה ותחבורה (וכל עסק שאינו כלול ביתר הקטגוריות)	עד 300	עד 300 מיליון ין
מכירה סיטונאית	עד 100	עד 100 מיליון ין
מכירה קמעונאית	עד 50	עד 50 מיליון ין
שירותים	עד 100	עד 50 מיליון ין

5. ניו-זילנד

ניו-זילנד המשרד לפיתוח כלכלי מגדיר עסקים קטנים ובינוניים (SMEs) כעסקים המעסיקים 19 עובדים או פחות.⁵⁵ יצוין כי בדוחות שמפרסם המשרד מדי שנה על מצב העסקים הקטנים והבינוניים ניו-זילנד מתפרסמים נתונים בחתכים רבים של מספר עובדים,⁵⁶ אך מודגש כי ההגדרה הרשמית של SME היא עסקים המעסיקים עד 19 עובדים.⁵⁷

6. קנדה

בקנדה יש כמה הגדרות של עסקים קטנים ובינוניים המשמשות לפי ההקשר הרלוונטי:

- ככלל, משרד התעשייה של קנדה מגדיר עסקים קטנים ובינוניים לפי מספר העובדים בהם, כדלקמן:⁵⁸

מספר עובדים	סיווג החברה
פחות מ-5	חברה זעירה
פחות מ-50	חברה קטנה
פחות מ-100	
פחות מ-500	חברה בינונית
500 ומעלה	חברה גדולה

- לעומת זאת, בתחום הייצוא, משרד התעשייה קובע כי עסק קטן (או "יצואן קטן או מתפתח" – small or emerging exporter) הוא עסק עם מכירות לייצוא שסכומן נמוך ממיליון דולר קנדי.⁵⁹

⁵³ [Small and Medium Enterprise Basic Law](#), Unofficial English translation.

⁵⁴ אתר סוכנות העסקים הקטנים והבינוניים של יפן (Small and Medium Enterprise Agency), תאריך כניסה: 18 ביולי 2011.

⁵⁵ אתר המשרד לפיתוח כלכלי (Ministry of Economic Development), תאריך כניסה: 26 ביולי 2011.

⁵⁶ החתכים המתפרסמים: 0 עובדים, 1-5 עובדים, 6-9 עובדים, 10-19 עובדים, 20-49 עובדים, 50-99 עובדים, 100-499 עובדים, 500 עובדים או יותר.

⁵⁷ Ministry of Economic Development, "[SMEs in New Zealand: Structure and Dynamics 2010](#)", July 2010.

⁵⁸ Industry Canada, Small Business and Tourism Branch, "[Key Small Business Statistics](#)", July 2010, p. 5.

⁵⁹ Ibid.

- **החוק למימון עסקים קטנים** (Canada Small Business Financing Act)⁶⁰ מטרתו להגביר את זמינות האשראי לעסקים קטנים, ולפי הוראותיו עסקים קטנים זוכים להלוואות בתנאים מועדפים. החוק מגדיר עסק קטן כעסק המתנהל בקנדה **שהכנסתו השנתית ברוטו אינה עולה על חמישה מיליון דולר קנדי**. ההגדרה אינה כוללת עסקים חקלאיים או גופים הפועלים למטרות צדקה או דת.⁶¹
- לפי התאחדות הבנקאים של קנדה, **רוב הבנקים בקנדה** מגדירים עסקים קטנים ובינוניים **על בסיס גובה האשראי המאושר להם**: עסקים קטנים – עד חצי מיליון דולר קנדי; עסקים בינוניים – עד מיליון דולר קנדי.⁶²

⁶⁰ [Canada Small Business Financing Act](#) (S.C. 1998, c. 36), section 2.

⁶¹ [אתר משרד התעשייה של קנדה](#), תאריך כניסה: 19 ביולי 2011.

⁶² [אתר התאחדות הבנקאים של קנדה](#) (Canadian Bankers Association), תאריך כניסה: 19 ביולי 2011.

נספח א' – עיגון ההגדרה של MSME ומהותה במדינות ה-OECD ובמדינות נוספות

בטבלאות מוצג מידע על עיגון ההגדרה של עסקים זעירים, קטנים ובינוניים ועל מהותה במדינות החברות ב-OECD ובמדינות אחרות.⁶³

מדינות ה-OECD

הערות	מהות ההגדרה			עיגון ההגדרה	המדינה
	בינוני	קטן	זעיר		
חקיקה בתחום דיני העבודה	-	פחות מ-15 עובדים	-	חקיקה	אוסטרליה
ברוב הענפים	199-20 עובדים	5-19 עובדים	פחות מ-5 עובדים	החלטת ממשלה	
בענף החקלאות	-	בין \$22,500 ל-\$400,000	-		
הגדרות אלו הן הנפוצות ברוב הענפים; יש הגדרות רבות אחרות בענפים ספציפיים	-	עד 500 עובדים ברוב ענפי הייצור	-	חקיקה	ארה"ב
	-	הכנסה שנתית ממוצעת עד 7 מיליון דולר ברוב הענפים האחרים	-		
אם החברה מקיימת שני תנאים או יותר ⁶⁴	עד 250 עובדים / מחזור עד 25.9 מיליון / מאזן עד 12.9 מיליון פאונד	עד 50 עובדים / מחזור עד 5.6 מיליון פאונד / מאזן עד 2.8 מיליון פאונד	-	חקיקה	בריטניה
ההגדרה נועדה ל-27 מדינות האיחוד ומשמשת במדינות נוספות	פחות מ-250 עובדים / מחזור עד 50 מיליון אירו או מאזן עד 43 מיליון אירו	פחות מ-50 עובדים / מחזור עד 10 מיליון אירו	פחות מ-10 עובדים / מחזור או מאזן עד 2 מיליון אירו	המלצת נציבות האיחוד האירופי	האיחוד האירופי
החוק קובע הגדרות שונות בענפים שונים; בטבלה מוצגת ההגדרה בענפי המסחר	פחות מ-300 עובדים / מכירות עד 30 מיליון דולר	פחות מ-10 עובדים	פחות מ-5 עובדים	חקיקה	הרפובליקה של קוריאה
ההגדרה לפי מספר העובדים מותאמת להגדרה באיחוד האירופי	פחות מ-250 עובדים / מחזור או מאזן עד 15.15 מיליון אירו	פחות מ-50 עובדים / מחזור או מאזן עד 3 מיליון אירו	פחות מ-10 עובדים / מחזור או מאזן עד €606,000	חקיקה	טורקיה

⁶³ בטבלאות מופיע המידע על מדינות החברות ב-OECD; נוסף על כך מופיע מידע על חמש מדינות בעלות קשרים מוגברים (Enhanced Engagement Countries) עם ה-OECD ועל רוסיה, שהיא מועמדת לחברות ב-OECD. [אתר ה-OECD](#), תאריך כניסה: 27 ביולי 2011. המידע בטבלה מעובד מתוך:

IFC (International Finance Corporation), World Bank, "[How Do Economies Define Micro, Small and Medium Enterprises \(MSMEs\)?](#)", supra note 10.

⁶⁴ יש גם הגדרה של חברת אם קטנה (small parent company) ושל חברת אם בינונית (medium-sized: parent companies), אם חברת האם וכל החברות הבנות עומדות בשני תנאים או יותר.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הערות	מהות ההגדרה			עיגון ההגדרה	המדינה
	בינוני	קטן	זעיר		
בענפי הייצור, הבנייה, התובלה ואחרים (למעט הענפים המפורטים להלן)	עד 300 עובדים / הון או סך השקעה עד 300 מיליון ין	עד 20 עובדים	-	חקיקה	יפן
	עד 100 עובדים / הון או סך השקעה עד 50 מיליון ין	עד 5 עובדים	-		
בענפי השירותים, המכירה בסיטונאות, והמכירה הקמעונאית ⁶⁵	עד 100 עובדים / מחזור עד 100 מיליון ש"ח	עד 50 עובדים / מחזור עד 25 מיליון ש"ח	עד 5 עובדים / מחזור עד 10 מיליון ש"ח	למ"ס / תמ"ת	ישראל
ענף הייצור	250-51 עובדים	50-11 עובדים	עד 10 עובדים	המכון הלאומי לסטטיסטיקה, גיאוגרפיה ומידע	מקסיקו
ענף השירותים	100-51 עובדים	50-11 עובדים			
ענף המכירות הקמעונאיות	100-31 עובדים	30-11 עובדים			
	עד 19 עובדים		-	החלטת ממשלה – המשרד לפיתוח כלכלי	ניו-זילנד
בענפי ייצור	499-100 עובדים	99-5 עובדים	4-1 עובדים	החלטת ממשלה – משרד התעשייה של קנדה	קנדה
בענף השירותים	499-50 עובדים	49-5 עובדים			
אימוץ הגדרת נציבות האיחוד האירופי	פחות מ-250 עובדים / מחזור עד 50 מיליון אירו או מאזן עד 43 מיליון אירו	פחות מ-50 עובדים / מחזור עד 10 מיליון אירו או מאזן עד 10 מיליון אירו	פחות מ-10 עובדים / מחזור או מאזן עד 2 מיליון אירו	המשרד הפדרלי לסטטיסטיקה של שווייץ	שווייץ
	פחות מ-250 עובדים / מחזור עד מיליארד רובל	פחות מ-100 עובדים / מחזור עד 400 מיליון רובל	פחות מ-15 עובדים / מחזור עד 60 מיליון רובל	חקיקה	רוסיה (מועמדת לחברות ב-OECD)

⁶⁵ בענף המכירה בסיטונאות עסק בינוני הוא עסק בעל הון או סך השקעה עד 100 מיליון ין ; בענף המכירה הקמעונאית עסק בינוני הוא עסק שבו עד 50 עובדים.

מדינות בעלות קשרים מוגברים (Enhanced Engagement Countries) עם ה-OECD

הערות	מהות ההגדרה			עיגון ההגדרה	המדינה
	בינוני	קטן	זעיר		
נכסים במטבע מקומי (Rp)	בין 500 מיליון ל-2.5 מיליארד	בין 50 ל-500 מיליון	עד 50 מיליון	חקיקה	אינדונזיה
מחזור במטבע מקומי (Rp)	בין 2.5 ל-50 מיליארד	בין 300 מיליון ל-2.5 מיליארד	עד 300 מיליון		
לעניין ענף התעשייה בלבד	99-20 עובדים	19-5 עובדים	עד 3 עובדים (תעשייה ביתית)	הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של אינדונזיה	
	249-50 עובדים	49-10 עובדים	9-0 עובדים	המכון הברזילאי לגיאוגרפיה ולסטטיסטיקה	ברזיל
החוק קובע הגדרות שונות לפי ענף (ב-11 ענפים); ההגדרה המוצגת בטבלה היא זו החלה בחלק מענפי המסחר והשירותים ; ברוב הענפים (למעט חקלאות) ההגדרה לפי מספר עובדים זהה	עד 200 עובדים / מחזור עד 64 מיליון / נכסים עד 10 מיליון	עסק קטן מאוד : עד 20 עובדים / מחזור עד 6 מיליון / ערך נכסים עד 0.6 מיליון עסק קטן : עד 50 עובדים / מחזור עד 32 מיליון / נכסים עד 5 מיליון	עד 5 עובדים / מחזור עד 0.2 מיליון / ערך נכסים עד 0.1 מיליון	חקיקה	דרום-אפריקה
בענפי הייצור – סכום מקסימלי להשקעה במפעל ובמיכון	עד 2 מיליון דולר	עד מיליון דולר	עד \$50,000	חקיקה	הודו
בענפי השירותים – סכום מקסימלי להשקעה בצידוד	עד מיליון דולר	עד \$400,000	עד \$20,000		
בהחלטה נקבעו הגדרות שונות בענפים שונים; בטבלה מובאת ההגדרה בענף המסחר הקמעונאי ; בחלק מהענפים נקבעה גם הגדרה המבוססת על סכום הנכסים	100-500 עובדים / הכנסה מהעסק 150-10 מיליון יואן	פחות מ-100 עובדים / הכנסה פחות מ-10 מיליון יואן	-	החלטת הנציבות הלאומית לפיתוח ולרפורמה ⁶⁶	סין

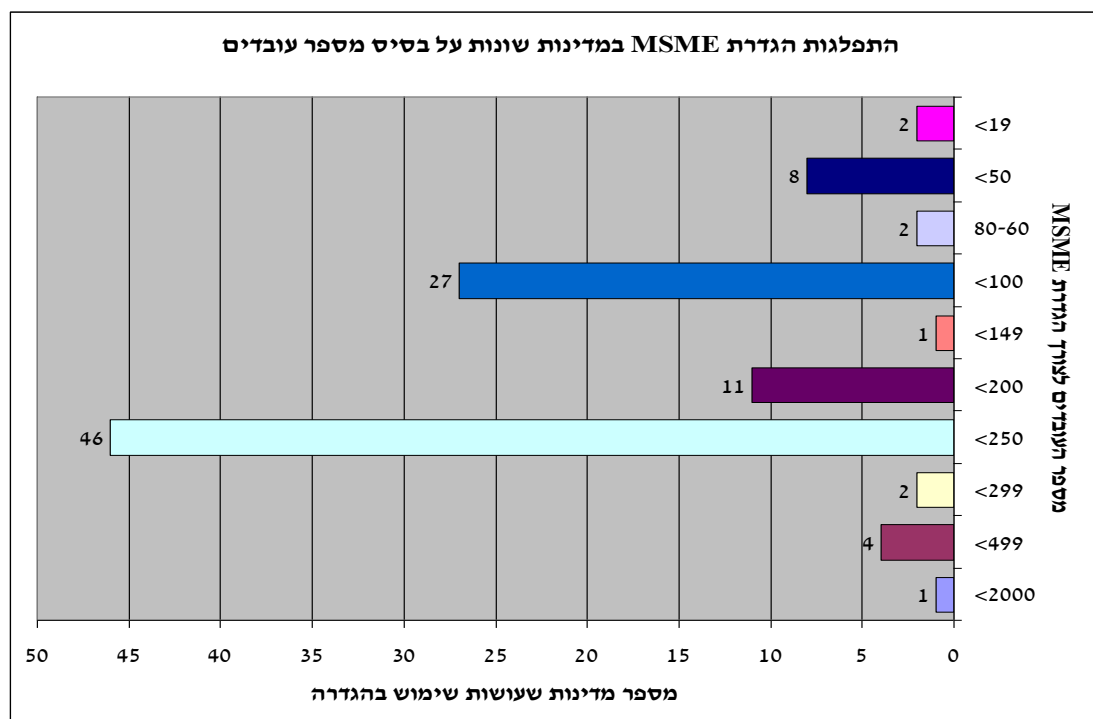
⁶⁶ ההחלטה התקבלה על בסיס הסמכה בחוק.

נספח ב' – שכיחות השימוש בפרמטרים להגדרת MSME

מדוח של הבנק העולמי מ-2010 עולה כי 116 מדינות (מתוך 132 מדינות שנסקרו) מבססות את ההגדרה של עסקים זעירים, קטנים ובינוניים על פרמטר של מספר עובדים (בחלקן כפרמטר יחיד ובחלקן לצד פרמטרים אחרים); 61 מדינות מתבססות על פרמטר של סכום המחזור, המאזן או הנכסים של העסק או על סכום ההשקעה בעסק; ב-26 מדינות יש הגדרות שונות בענפים שונים במשק.⁶⁷

עוד עולה מהדוח כי יותר משליש המדינות קובעות רף עליון של 250 עובדים להגדרת עסקים זעירים, קטנים ובינוניים (MSME).⁶⁸ הגרף מציג את התפלגות המדינות (מתוך 104 מדינות)⁶⁹ לפי הרף העליון של מספר העובדים שנקבע בהן בהגדרת MSME:

⁶⁷ IFC (International Finance Corporation), World Bank, "[How Do Economies Define Micro, Small and Medium Enterprises \(MSMEs\)?](#)", supra note 10.

⁶⁸ IFC (International Finance Corporation), World Bank, "[Micro, Small, and Medium Enterprises Around the World: How Many Are There, and What Affects the Count?](#)", supra note 7, p. 2.

⁶⁹ הסקירה כוללת מידע על הגדרות MSME ב-132 מדינות. בגרף מוצגת התפלגות ההגדרות ב-104 מדינות, שכן ביתר המדינות ההגדרה מתבססת על משתנים אחרים מלבד מספר עובדים או שההגדרה בהן מורכבת או שונה מענף לענף או שאין הגדרה ברורה או מוכרת למונח. ראו:

IFC (International Finance Corporation), World Bank, "[Micro, Small, and Medium Enterprises Around the World: How Many Are There, and What Affects the Count?](#)", supra note 7, p. 8.

